

http://abaiqiat.kz

www.facebook.com/abaiqiat

abai_aqiqat.kz

otebay-k@mail.ru

СПОРТ

Париж-2024: Жазғы Олимпиада ойындары өз мәресіне жетті

Қазақстан ұлттық құрамасы төртжылдықтың басты бәсекесінде 7 жүлдеге қол жеткізді. Қоржынымызда 1 алтын, 3 күміс және 3 қола жүлде бар. Осылайша, ел құрамасы жалпыкомандалық есепте 43-ші орынға тұрақтады.

Дзюдодан 60 келіде Елдос Сметов олимпиада чемпионы атанды. Күміс медальды спорттық гимнастикадан Нариман Құрбанов (тұғырлы ат жаттығуы), грек-рим күресінен Демеу Жадыаев (77 келі) және боксшы Нұрбек Оралбай (80 келі) иеленді. Қола жүлдені нысана кездеуден командалық жарыста Ислам Сатпаев пен Александра Ле (тапаншамен 10 метрден ату), дзюдодан Ғұсман Қырғызбаев (66 келі) және бокстан Назым Қызайбай (51 келі) жеңіп алды.

Айта кетейік, Париждегі жазғы Олимпиадада Қазақстан құрамасының 80 атлеті 25 спорт түрінен сынға түсті. Соның ішінде 54-і алғаш рет Олимпиадаға қатысты. Атлеттер саны жағынан еліміз жалпы есепте 38-орынға жайғасты.

XXXIII ойындардың жабылу рәсімі «Стад де Франс» стадионында

өтіп, Қазақстан туын көркем гимнастика шебері Эльжана Таниева мен таеквондошы Батырхан Төлеуғали ұстап шықты. Екі спортшы да 18 жаста және биыл Олимпиадаға алғаш рет қатысты.

Кеш барысында олимпия ойындарының туы келесі бәсекенің астанасы Лос-Анджелес қаласына табысталды.

"Осындай айтулы іс-шарада жүлделі орындарға ие болған және жанкүйерлерді қуантқан барлық спортшыларды құттықтаймын. Әрине, біздің спортшыларымыз одан да үлкен нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік алды, дегенмен біз Токио Олимпиадасынан кейін сабақ алып, Париждегі көрсеткіштерімізді жақсарталдық. Төрт жылдан кейін АҚШ Олимпиадасында одан да жоғары нәтижелерге қол жеткізетінімізге сенімдімін", – деді туризм және спорт министрі Ермек Маржықпаев.

Өз тілшімізден

Казахстан завершил Олимпийские игры – 2024 в Париже

11 августа в Париже прошла церемония закрытия летних Олимпийских игр-2024. Казахстанские спортсмены завершили выступление на Олимпиаде. Всего для участия в Олимпиаде в Париже сборная Казахстана завоевала 92 лицензии в 25 видах спорта. Хотя изначально было заявлено 80 спортсменов, некоторые из них снялись перед стартом. В том числе теннисистка Елена Рыбакина. Из числа участников 54 спортсмена впервые представляли Казахстан на Олимпийских играх, а для легкоатлетки Ольги Сафроновой и гребца Владислава Яковлева Олимпиада-2024 стала четвертой в карьере. Три спортсмена принимали участие в Олимпиаде в третий раз: дзюдоист Елдос Сметов, Кирилл Герасименко по настольному теннису и Елена Потапенко в современном пятиборье. Еще 21 спортсмен выступил на Играх во второй раз. В результате упорных усилий казахстанская команда завоевала семь медалей: одну золотую, три серебряные и три бронзовые. После олимпиады в Токио с восемью «бронзами» этот результат можно считать положительным. Единственную золотую медаль Казахстану принес дзюдоист Елдос Сметов. Серебряные медали выиграли гимнаст Нариман Курбанов, боксер Нурбек Оралбай и боец греко-римского стиля Демеу Жадраев. Бронзовыми призерами стали: дзюдоист Гусман Кыргызаев, боксерша Назым Кызайбай, а также стрелки Ислам Сатпаев и Александра Ле, которые выступали в смешанных командных соревнованиях.

"Поздравляю всех спортсменов, которые получили призовые места на таком масштабном мероприятии и порадовали болельщиков. Конечно, у наших спортсменов была возможность добиться еще больших результатов, тем не менее, мы смогли извлечь уроки после Олимпиады в Токио и улучшить наши показатели в Париже. Уверен, что через четыре года мы добьемся еще более высоких результатов на Олимпиаде в США", - сказал министр туризма и спорта Ермек Маржықпаев.

Юрий ВОЛОШИН

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖАСТАР КҮНІ

Жастар апталығының жарқылы

12 – тамыз Халықаралық жастар күні. Жастар – қай қоғамда болмасын асқақ жігер мен биік ардың нәм өр намыстың символы. Қай кезеңде де қай елде де үлкен өзгерістердің басында тұрған жас буын өкілдері екені сөзсіз.

Жыл сайын бұл мереке ауданымызда жоғары деңгейде атап өтіледі. Биыл мереке қарсаңында қаламызда 20-дан астам мәдени-танымдық, спорттық және ойын-сауық шаралары жоспарланған. Апталық 12 тамызда басталды. Бұл күні қалалық стадион аумағында жастар үшін ашық аспан астындағы фильм көрсетілімі ұйымдастырылды. Фильмді қала тұрғындары аудан әкімдігінің Instagram парақшасында дауыс беру арқылы таңдаған. Көпшіліктің таңдауы даңқты жерлесіміз Серік Сәпиев туралы «Боксшы» фильміне түскен. Ашық аспан астында фильм көруге 150-ден астам адам жиналып, іс-шара көптеген оң пікірлер алды. Ұйымдастырушылар алдағы уақытта бұл фильмді Вольный, Қызыл, Қарабас кенттерінде көрсетуді жоспарлап отырғандарын алға тартты. Апталықтың келесі күні "Табиғатты қорғайық" атты экологиялық кеш өтті. Бұл күні тақырыпқа сай бейнероликтер көрсетіліп, жастармен талқылау жүргізілді. Ал сәрсенбінің сәтті күнінде «Юбилейный» КЗ алаңында қала тұрғындары "Абай жаққан бір сәуле" атауымен өткізілген жастар арасындағы батлаға куәгер болды. Аталмыш іс-шараға ауданымыздың белсенді 16 жас ақыны қатысты. Алғашқы кезеңде ақындар өз өлеңдерін оқыса, келесі кезеңде екі топқа бөлініп, берілген арнайы тақырыптар аясында бірлесе өлең шығарды. Батл соңында қатысушылар алғысхат пен арнайы сыйлықтарға ие болып, ұйымдастырушыларға дәмді тағамдар ұсынылған.

«Чистый берег – чистая совесть» жастар акциясы бейсенбі күнге жоспарланды. Бұл күні жастармен Шерубай-Нұра су қоймасына шығу көзделді. Ұйымдастырушылардың айтуынша, тек абаттандыру жұмыстары ғана емес, жастар үшін Қарағанды қаласынан оқытушылар шақыртылып, арнайы тренингтер өткізілген. Сонымен қатар, қатысушыларға дәмді тағамдар ұсынылған.

Ал, ең басты мерекелік кеш жұма күні өтеді. Бұл кеште шеберлік сыныптары, музыкалық арбат, бос орындар жәрмеңкесі, спорт ойындары, сауда, мерекелік концерт жоспарлануда.

Аруза САҒАТАЙҚЫЗЫ

АБАЙ ОҚУЛАРЫ

"Ғылым таппай мақтанба"

Халқымыздың ұлы перзентінің туғанына биыл 179 жыл. Мерейтой қарсаңында ауданымыздың мәдениет үйінде Абай оқулары өтті. Байқауда 7 жастан 35 жасқа дейінгі 60 тан астам әуесқой өнерпаз өз бақтарын сынады.

Екі жас санатындағы алғашқы орындарға 7 жасар Алпамыс Қобланды мен 14 жасар Зарина Айбекова ие болды.

Алпамыс биыл бірінші сыныпқа барады. Ол мектеп жасына дейін түрлі байқауларға қатысып, бойындағы дарынымен ерекшеленіп келеді. Абай оқулары үшін ол ақынның "Ғылым таппай мақтанба" шығармасын жаттап, 7 жастан 14 жасқа дейінгі жас санатында өнер көрсетті.

– Мен байқау туралы білгенімде ұлдарыма қатысуды ұсындым. Үлкенім

Бақдәулет, өкінішке орай, жүлделі орынға ие болған жоқ. Ал Алпамыс үздік атанды, біз өте қуаныштымыз. Ол өлеңдерді тез есте сақтайды. Өнер көрсеткенде де өзін сенімді ұстайды. Талап бойынша сегіз түрлі төрт шумақ айтып беру керек болса да, бүкіл шығарманы толығымен жаттап алды, – деді жеңімпаздың анасы Нұргүл Бапанова.

Зарина Айбекова 14 жастан 35 жасқа дейінгі жас санатында өнер көрсетті. Ол "Ескендір" поэмасын жатқа оқыды. Бүгінде Зарина актерлік өнермен айналысады және мәдениет үйінде түрлі қойылымдарға қатысады. Ол облыстық мәнерлеп оқу байқауларының бірнеше дүркін жеңімпазы.

– Маған Абай Құнанбаевтың шығармалары ұнайды, оларда терең мағына бар. Әсіресе қара сөздерінде. Мен 5-сы-

ныптан бастап мәнерлеп оқу байқауларына қатысамын, Ұлы ақынның 10-ға жуық шығармасын білемін. Абай оқулары кезінде өзіме сенімді болдым, сондықтан да жеңдім, – деп есептейді Зарина.

Жүлделі орындарды иеленген қатысушыларға арнайы дипломдар мен ақшалай сертификаттар табысталды.

Ұлы Абайдың шығармашылығы адам бойындағы отансүйгіштік сезімді арттырып, кітап оқу мәдениетін дамытатындығы сөзсіз. Байқаудың басты мақсаты да осы. Ғасырлар бойы маңызын жоймайтын, рухани қазынаны насихаттайтын мұндай байқаулар әлі де өз жалғасын таппақ!

Аруза САҒАТАЙҚЫЗЫ

Муралы украсили две высотки в Абае

Невеста в саукеле и кобыз на стенах двух девятиэтажек в Абае – яркие арт-произведения городу подарили художники из Шахтинска Ерсин Темиргалиев и Жанибек Жумабеков. Изображения в этностиле размещены на домах на въезде в город.

Ерсин Темиргалиев и Жанибек Жумабеков, авторы муралов, преподают в детской художественной школе имени А. Исмаилова в Шахтинске. А в свободное время создают эскизы, которые затем переносят на стены.

– Мы начинали с росписи стен, потом уже к нам стали поступать предложения о создании муралов.

Одним из первых стал мурал с изображением Каныша Сатпаева. Его мы нарисовали с художником Ернуром Сарсекеевым, затем в Алматы по нашему эскизу появилось изображение Абая Кунанбаева, – рассказывает Ерсин Темиргалиев.

– Над созданием муралов в Абае мы работали около полутора месяцев. Из-за погоды приходилось делать перерывы. Предложение нам посту-

пило от местного акимата. Композиция с кобызом называется «Дала үні». На её создание нас вдохновило звучание уникального инструмента. А «Невеста» создана по эскизу художника-иллюстратора из Узбекистана Анны Шершень.

На сегодняшний день муралы художников украшают здания в Караганде, Темиртау, Сарани, Бухар-Жырауском районе и Алматы. Монументальная живопись пользуется популярностью у жителей, они часто выкладывают в соцсети фото на её фоне.

– Сейчас мы работаем в Сарани. Там будет два мурала. Один уже готов и посвящён медицинским работникам. Нам очень приятно, что людям нравится наше творчество. Мы хотим, чтобы изображения на зданиях несли какой-то смысл, вдохновляли, дарили эстетическое удовольствие, – отметили художники.

ГУ "Аппарат акима города Абай"

Абай объединяет: победителей конкурса чтецов наградили в Абайском районе

В Абайском районе Карагандинской области прошли Абаевские чтения. В них участвовало более 60 любителей творчества великого Абая от 7 до 35 лет. Первых мест в двух возрастных категориях удостоились 7-летний Алпамыс Кобланды и 14-летняя Зарина Айбекова.

Алпамыс в этом году пойдёт в первый класс. Мальчик с дошкольного возраста участвует в различных конкурсах, отличается артистизмом. Для Абаевских чтений он выучил наизусть произведение поэта «Ғылым таппа мақтанба», выступал в возрастной категории от 7 до 14 лет.

– Когда я узнала о конкурсе, предложила участвовать сыновьям. Старший Бақдаулет, к сожалению, не занял призового места. А вот Алпамыс стал первым, чему мы очень рады. Он быстро запоминает стихи. Выступал тоже уверенно. К тому же выучил полностью всё произведение, хотя по положению достаточно было прочитать восемь четверостиший, – рассказала мама победителя Нургуль Бапанова.

Зарина Айбекова выступила в возрастной категории от 14 до 35 лет. Она прочитала наизусть поэму «Ескендір». Девочка занимается актёрским мастерством и участвует в различных постановках в Доме культуры. Она неоднократно победитель областных конкурсов чтецов.

– Мне нравятся произведения Абая Кунанбаева, в них заложен глубокий смысл. Особенно в «Словах назидания». Я с 5-го класса участвую в конкурсах чтецов, знаю около 10 произведений великого поэта. Во время Абаевских чтений была уверена в себе, поэтому и победила, – считает Зарина.

Победителям вручили дипломы и денежные сертификаты.

Пресс служба акима Карагандинской области

Тұрғындар назарына!

«СП Жетымшоқы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі 2024 жылдың 24 қыркүйегінде сағат 11.00-де «Жетімшоқы кен орны қорларын ашық әдіспен өндірудің тау-кен жұмыстарының жоспары» жобасына ықтимал әсерлер туралы есеп» бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізу жоспарланғанын хабарлайды. Мекен – жайы: Қазақстан Республикасы, Қарағанды облысы, Абай ауданы, Қарабас ауылы, Кирова кешесі, 13 үй (Мәдениет үйі).

Әсер ету аумағы: Қарағанды облысы, Абай ауданы, Қарабас ауылы. Қоғамдық тыңдаулар өткізілетін аумақ: Қарағанды облысы, Абай ауданы, Қарабас ауылы, географикалық координаттары:

Бұрыштық нүктелер нөмері	Географикалық координаттар					
	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	Гр.	Мин.	Сек.	Гр.	Мин.	Сек.
1	49	34	40	72	54	17

Учаскенің географикалық координаттары:

Бұрыштық нүктелер нөмері	Географикалық координаттар					
	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	Гр.	Мин.	Гр.	Гр.	Мин.	Сек.
1	49	35	28,99	72	59	32,23
2	49	35	31,19	72	59	35,89
3	49	35	32,93	72	59	46,12
4	49	35	42,10	72	59	53,76
5	49	35	45,57	73	00	00,11
6	49	35	45,19	73	00	10,34
7	49	35	36,75	73	00	22,77
8	49	35	21,58	73	00	18,58
9	49	35	13,10	73	00	23,49
10	49	35	05,96	73	00	15,50
11	49	35	06,81	72	59	59,66
12	49	35	11,21	72	59	52,96
13	49	35	09,52	72	59	45,52
14	49	35	13,47	72	59	31,67
15	49	35	20,68	72	59	32,88

Бастамашысы: «СП Жетымшоқы» ЖШС, БСН 050140000656. Өкілі: Кряжева Т.В., «СП Жетымшоқы» ЖШС, бас геолог, тел.: 8(7212)940424, эл. пошта: info@zhetymshoky.kz.

Әзірлеуші: «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС Бас жобалау институты, БСН 060641009902. Өкілі: Сүлейменова А.Б., байланыс телефоны: 8 (7172)557672 (ішкі нөм.10557), эл.пошта: Aizhan.Suleimenova@kazakhmys.kz.

Жоба материалдары төмендегі сайтта орналастырылған: ecoportal.kz және <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat/press?lang=ru>.

Жоба бойынша ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өтетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей ecoportal.kz сілтемесі бойынша, эл. пошта expertiza.upr_krg@mail.ru және пошталық мекен-жайы: Қарағанды қ., Лобода К-сі, 20 бойынша қабылданады.

Жоспарланған қызмет туралы қосымша ақпаратты, қоғамдық тыңдаулар өткізу, сондай-ақ белгіленген қызметке қатысты құжаттардың көшірмелерін келесі Aizhan.Suleimenova@kazakhmys.kz эл.пошта бойынша және тел. нөм. 8 (7172)557672 (ішкі нөм.10557) сұратуға болады.

Тіркеу қоғамдық тыңдаулар өткізілгенге дейін 15 минут бұрын жеке куәлік ұсынылған кезде жүргізіледі.

Бейнеконференцияға онлайн қосылуға арналған сілтеме: <https://kazakhmys.webex.com/kazakhmys-ru/j.php?MTID=m33862a762e47612cc43a57ed4591852a>

Жиналыс нөмірі (кіру коды): 2514 022 1217

Жиналыс құпия сөзі: 123456dD

Вниманию жителей!

Товарищество с ограниченной ответственностью «СП Жетымшоқы», сообщает, что 24 сентября 2024 года в 11:00 часов планируется проведение общественных слушаний по рассмотрению проекта «Отчет о возможных воздействиях к проекту «План горных работ обработки запасов месторождения Жетымшоқы открытым способом» по адресу: Республика Казахстан, Карагандинская область, Абайский район, поселок Карабас, Дом культуры, ул. Кирова, 13.

Территория воздействия и территория, на которой будут проведены общественные слушания: Карагандинская область, Абайский район, п. Карабас, географические координаты:

Угловые точки	Координаты угловых точек					
	Северная широта			Восточная долгота		
	Гр.	Мин.	Сек.	Гр.	Мин.	Сек.
1	49	34	40	72	54	17

Географические координаты участка:

Угловые точки	Координаты угловых точек					
	Северная широта			Восточная долгота		
	Гр.	Мин.	Гр.	Гр.	Мин.	Сек.
1	49	35	28,99	72	59	32,23
2	49	35	31,19	72	59	35,89
3	49	35	32,93	72	59	46,12
4	49	35	42,10	72	59	53,76
5	49	35	45,57	73	00	00,11
6	49	35	45,19	73	00	10,34
7	49	35	36,75	73	00	22,77
8	49	35	21,58	73	00	18,58
9	49	35	13,10	73	00	23,49
10	49	35	05,96	73	00	15,50
11	49	35	06,81	72	59	59,66
12	49	35	11,21	72	59	52,96
13	49	35	09,52	72	59	45,52
14	49	35	13,47	72	59	31,67
15	49	35	20,68	72	59	32,88

Инициатор: ТОО «СП Жетымшоқы», БИН 100340005399. Представитель: Кряжева Т.В., главный геолог ТОО «СП «Жетымшоқы», контакты: тел. 8(7212)940424, эл.адрес: info@zhetymshoky.kz.

Разработчик: Головной проектный институт ТОО «Корпорация Казахмыс», БИН 060641009902. Представитель: Сулейменова А.Б., контакты: тел. 8 (7172)557672 (вн.10557), эл.адрес: Aizhan.Suleimenova@kazakhmys.kz.

Материалы проекта размещены на сайте: ecoportal.kz и <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat/press?lang=ru>.

Замечания и предложения по проекту принимаются по ссылке ecoportal.kz, на эл. адрес: expertiza.upr_krg@mail.ru и почтовый адрес: г. Караганда, ул. Лободы 20 в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний.

Дополнительную информацию о намечаемой деятельности, проведении общественных слушаний, а также копии документов, относящихся к намечаемой деятельности можно запросить по эл. адресу Aizhan.Suleimenova@kazakhmys.kz и номеру телефона 8 (7172)557672 (вн.10557).

Регистрация производится за 15 минут до проведения общественных слушаний при предоставлении удостоверения личности.

Ссылка к онлайн подключению: <https://kazakhmys.webex.com/kazakhmys-ru/j.php?MTID=m33862a762e47612cc43a57ed4591852a>

Номер совещания (код доступа): 2514 022 1217

Пароль совещания: 123456dD

ШАРА

"Абай – дана, Абай – дара қазақта"

Қай халықтың болмасын өсіп-өркендеуі, ақыл-ойы мен санасының, әдебиеті мен мәдениетінің, өнері мен білімінің, бүкіл рухани жан дүниесінің дамуы, жалпы адамзаттық өркениетке ұмтылысы – сол халықтың өміріне, ұлт ретінде адами болмысы мен рухына іргелі бетбұрыс жасаушы ұлы дарындардың тарихи еңбегімен, қайталанбас қайраткерлік тұлғасымен тығыз байланысты болып жатады.

Қазақ халқы үшін сондай дара тұлға, әрбір сөзі даналықтың үлгісіндей болған ұлы ақын, ойшыл-философ ол – Абай. Абай – қазақ халқының ар-ожданы, ұлттық мақтанышы және намысы. Себебі дүниежүзілік ауқымға сай қазақтың ұлттық санасын оятқан және оны қалыптастырған адам – Абай.

Абай шығармаларын жас ұрпақ бойына ана сүтімен сіңіруге, қадір-қасиетін түсіндіруге біздер, кітапхана мен мәдениет үйінің ұжымы бірлесе отырып, 10 тамыз Абай күні қарсаңында Құлаайғыр ауылдық кітапханасының жас оқырмандары арасында «Абай – дана, Абай – дара қазақта!» атты поэзиялық сағаты

Майгүл РАМАЗАНҚЫЗЫ,
Құлаайғыр ауылының кітапханашысы

өткізіліп, «Ұлы дала данасы – Абай!» атты кітап көрмесі ұйымдастырылды. Іс-шара барысында оқырмандар ақын шығармаларын жарыса оқып, мәдениет үйі жанындағы домбырашылар үйірмесінің мүшелерінің сүйемелдеуімен ақын әндерін нақышына келтіре орындады. Іс-шара соңында кітап көрмесі жанында ақын шығармалары туралы малұмат берілді.

Қазақстан Республикасын дамыған елдер қатарына қосылуға мүмкіндік жасайтын жастарды тәрбиелеу немесе кемел адамды тәрбиелеу қазіргі заман еншісіндегі ұлы қызмет екенін әрдайым есімізде ұстағанымыз абзал. Сонда ғана ақын мұрасы – халқымыздың сарқылмас асыл қазынасы болып қала бермек. Себебі Абай шығармаларының әр сөзіне үңіліп қараған жан одан үлкен ғибрат, өнеге, ұлы сабақ алары сөзсіз. Әрқайсымызға Абайды тану – мұрат, ол шыққан шыңға шығу – парыз.

«Срочно читать!»

«Срочно читать!» - так мы назвали фреш бук, посвященный новому поступлению детской литературы.

Более 10 лет библиотеки района, работают по программе «Летнее чтение: Каникулы без скуки». И конечно большую радость для наших юных книголюбцев доставляет новость, о том, что в библиотеке поселились новые книжки.

Новые книги приносят новые знания, новые эмоции, новые радости.

И сегодня библиотека – филиал №3 представляет вашему вниманию небольшой обзор книжных новинок для юных читателей и их неравнодушных родителей.

В книжной серии «Қазақ тілі» вышли книжки для детей 4+

«Учимся говорить по – казахски» по темам в картинках. Лексическое наполнение пособия охватывает 7 тем, освоив которые, ребенок начнет активно использовать в своей речи 117 казахских слов и словосочетаний.

Как считает автор этой серии Р.Искакова «Главным достижением этого учебного пособия является создание языковой среды, способствующей погружению в языковую стихию и развитию творческого потенциала ребенка».

В нашей библиотеке поселились

книжки еще одной интересной книжной серии «Әдепті балақай». Эти книжки рассказывают своим юным читателям кто такие: «Әже», «Ата», «Көке», «Жеңге», «Сіңлі», «Дос», «Мұғалім».

Не останутся без книжных новинок и ребята среднего и старшего возраста. Для них казахские писатели написали познавательные книжки, которые в интересной форме расскажут о знаменитых людях Казахстана. Это книги С. Хасан «Қажымұқан Мұңайтпасұлы кім?», Ә. Қайырбеков «Ғабит Мүсірепов кім?», С. Хасан «Әлихан Бөкейхан кім?».

Сказки, самый любимый жанр наших юных книголюбцев. Мы получили большое разнообразие сказок как на казахском, так и на руссом языке. Рассказы, сказки и стихи детских писателей А. Барто, Н. Носова, Ш. Перро, Г.Х.Андерсена, братьев Гримм.

Лето продолжается и мы ждем наших юных читателей на встречу с новыми книжными новинками в нашу библиотеку.

Библиотека – филиал №3, которая находится в г. Абай 3 мкр-н, д.40.

Светлана СУЛЕЙМЕНОВА,
Старший библиотекарь филиала №3
города Абай

Кітап оқып – Iphone 15 ұтып ал!

“Basqary” қоғамдық қорының ұйымдастыруымен “Til Qazyna Karagandy” Қарағанды облысының тұрғындары арасында замануи әдістермен қазақ тілін насихаттау мақсатында жоба іске асырылып жатыр.

Жобаға қазақ, орыс және басқа да этнос өкілдері қатысып, бақ сынай алады. Жобаның өту мерзімі биылғы маусым-тамыз айлары аралығы.

Жобаның негізгі мақсаты Қарағанды облысы аумағында ақпараттандыру және коммуникация саласында, әлеуметтік желілерде мемлекеттік тілдің қолдауын кеңейту.

Жобаның әріптестері ретінде «Ұлы тағзым» қоғамдық қоры, “Дала мен Қала” республикалық газеті, “Адырна” ұлттық ақпараттық порталы, Ауыл халықтық-демократиялық патриоттар партиясы тарапынан қолдау тапты.

Қарағанды облысының жоба аясында 11 шара жүзеге асырылмақ.

- «Қазақ тілінде жауап бер, Түркістанға жолдама ал!» байқауы.

Байқаудың өту форматы: Қарағандының орталық көшелерінде Қазақстандағы белгілі бір өңірдің табиғатын, халқын, шаруашылығын, тарихын, мәдениетін мемлекеттік тілде сұрау арқылы тұрғындарға өткізіледі. Шараның мақсаты тұрғындардың Қазақстандағы өңірлер туралы ақпарат беру, мәдениеті мен ұлттық құндылықтар бойынша білімін арттыру, қызығушылықты ояту. Басты жүлде байқау жеңімпазына Түркістан қаласына жолдама. Сондай-ақ белсенділік танытқан қатысушыларға ын-таландыру сыйлықтары ұсынылады. Байқау қыркүйек айында Қарағанды көшесінде тұрғындар арасында өтеді. Әлеуметтік желіде тікелей эфир өткізіледі.

- Ұлттық құндылықтарды насихаттау мақсатында өзге этнос жастары арасында «Madeniet» квест ойыны.

Қарағанды облысының әр қала мен ауданнан бір қатысушыдан іріктелінеді. Байқау онлайн платформада өткізіледі. Қатысушыларға қазақтың ұлттық құндылықтары мен мәдениеті туралы сұрақтар қойылады. Байқау мемлекеттік тілде өтеді. Байқаудың 15 қыркүйекте өтеді.

- «Kazakh speaking club» қазақша пікір алмасу алаңы.

Клубтық кездесулер инстаграмм парақшасында әр сенбі сайын жергілікті уақыт бойынша сағат 19:00-де өтеді. Тікелей эфирді "Мәміле" қазақ тілі тілдесу клубының жетекшісі Ольга Тимнің жүргізеді. Трансляцияға қосылу үшін Ольга Тимнің @olgatim31 парақшасына жазылу керек. Онлайн кездесулерде қазақ тілін үйреніп, жетілдіру үшін қазақ халқының мәдениетін, әдеп-ғұрпы, салт дәстүрі бойынша білімдерін дамыта алады. «Kazakh speaking club» жас ерекшеліктеріне қарамастан, қазақ тілін үйренгісі келетін барша азаматқа ашық!

@Hanstsaiz

- «Онлайн сөйлесу» шарасы тұрмыстық деңгейдегі сөздерді қолдану кейстері әлеуметтік желілер арқылы роликтер арқылы көрсету.
- «Мен қызметті қазақ тілінде көрсетемін» шарасы өзге этнос өкілдеріне мемлекеттік тілде қызмет көрсетеді. Ол туралы бейне роликтер топтамасы әзірленіп әлеуметтік желілерде таратылады.
- «Кітап оқып Iphone ұтып ал». Байқауда Қарағанды облысы тұрғындары Д.Исабековтың “Ғауһартас” және Ж.Жақанның “Чипси мен шибайырсақ” кітабын оқып сайысқа түседі. Кітапты оқығаннан кейін, арнайы телеграмм бот

арқылы тест өтіп, Iphone және басқа да бағалы сыйлықтар алуға мүмкіндік алады.

- “Ulttyq dastur” бейне роликтер топтамасы. Қарағанды облысының белсенді блогерлер әлеуметтік желілерде ұлттық дәстүрлерді насихаттау мақсатында Қарағанды облысының аумағындағы қазақтың ұлттық құндылығын сіңірген азаматтар жайлы бейне роликтер арқылы көрсетеді.
- Жастар арасында бір біріне және ата-анасына қазақ тілінде мейірім сезімін білдіру мақсатында «Қазақ тіліне махаббатыңды білдір және екі адамға жолдама ұтып ал» челленж байқауы әлеуметтік желілер арқылы өтеді. Қатысушылар #Lovekazakh #tilqazynakaragandy хештегтерін белгілей отырып, мейірім сөздері арқылы 1-2 минуттық бейне ролик жолдайды.

- “Қазақшаң қалай балақай?” Қарағанды облысында тұрғындары арасында өзге этностардың балалары қазақ тілінде еркін сөйлеуді телеарна трансляцияда көрсетіледі.
- Қазақша отбасы Қарағанды облысында тұрғындарының қазақша тәрбиеленетін өзге этностар отбасылары жайлы бейне-роликтер түсіріліп, отбасы мүшелерінің қазақ тілінде сөйлеуі арқылы дәстүрлі құндылықтар насихатталады. Ұлттық жобаны бірге қолдайық, тілелес болайық!

Ізгі құрметпен, “Basqary” қоғамдық қоры
Жоба жетекшісі: М.Ермағанбетұлы
Қоғаммен байланыс жөніндегі маман: А.Хамит +77479260260

АБАЙСЫЗ ӨТКЕН 120 ЖЫЛ

АБАЙДЫҢ АТАЖҰРТЫНА САПАРЫ

(Басы өткен санда)

Құнан қойдың еті пісетін-дей уақыт өткенде тал-терек, қайың көмкерген өзеннің жағасына тоқтадық. «Бұл судың аты Ботақан, – деді Шағжан жер иесі екенін аңғартып. – Жоғарғы тұсы Ділдә бәйбішенің жайлауы. Тобықтылар Шыңғыстың Ертіс жақ бетінде қыстап, түстік бетін жайлайды екен. Абайдың тал-ай өлеңі осы өзен жағасында жазылған болар».

Суды бойлай біткен, күздің бар бояуына – жасыл, сары, қызыл түстерге молынан малынған шоқ-шоқ ағаштың арасынан табаны тас өткел тауып, арғы бетке өттік. Әлі жол шеті-не жетпейміз. Бұйрат төбелерді кейде тігінен асып, кейде бауыр-лай ирелендеген көне сүрлеудің кей жеріне қалың шөп өскен, сан мәрте Шыңғысты шиырлаған қарт жолбасшымыздың өзі жаңылып қалады ара-тұра. Бұл тұста таулардың қыртысы жазыла бастағанымен, әлі де шұғыл биіктер мен күрт төмендейтін ылдидан кездесіп қалады. Түске тармаса ұзын бетінде терістік пен түстіктегі төбелерге сіңіп жатқан жіңішке өзенге жетіп, жоғары-төмен шиырлап жүріп алдық. Ақыры, бие сауым уақыттан кейін оң қанаттағы биік жоталардың төбесіне аялдадық. Қыркүйектің ызғырық желіне ілескен жаңбар тамшылары қаңтардағы қар түйіршігінен кем түспейтіндей. Алғашқы суық болғандықтан шығар. Жергілікті адамдар қыр басынан ойға түсіп, іздеп жүрген Керегетасымыз осы екенін айтты. Төменде, Шәкәрімнің оққа ұшқан жеріне қойылған ескерткішті жақыннан көріп, жанында суретке түсу мақсатымыз ақталмады. Жотаның терістік бетіндегі текшеленген жартас пен жарты шақырым ылдида қарайған тас белгіні алыстан тамашаладық.

– Дүние астан-кестең қылған кеңестік билікті, оның шаруаларды тәркілеу, оған ілікпегендерді ортаға ұжымдастыру науқандарын санасына сыйғыза алмаған Шәкәрім бұл іс-әрекеттердің соңынан аштық нәубеті ілесе келе жатқанын аңдап, балаларына Қытай асып кетуге кеңес береді. Бірге кету туралы ой тастаған ұлдарына төрімнен көрім жақын қалғанда шетке қашпай-ақ қояйын, сүйегім туған жердің бір шұңқырында қалсын деп, оларды жолға сап, ел шетінен қоштасып келе жатқан беті екен. НКВД бастығы Қарасартов бастаған жаналғыштар осы жерде аңдып тұрып, ақын өзеннен өтетін өткелге бұрылған кезде аттыпты. Алғашқы оқ аяғына тисе, екіншісі ажал әкелген, – деді Шағжан осыдан тоқсан жылға таяу уақыт бұрын өткен қанды оқиғаны көз алдына елестетіп.

Жолбасшымыздың мұңды әңгімесін үнсіз тыңдап, ақынның ақырғы демі шыққан мекенге тағы да бір жол түсер деген үмітпен Құрқұдыққа бет түзедік.

Судың арғы бетіндегі Саятқораға бару туралы жоспарымыз да келер бір уақыттары жүзеге асар деген арман күйінде көкейде қала берді.

Шағжанның айтуынша, қызыл бандылар қажының сүйегін түйеге артып, Баршатас аулына барыпты. Бұл жерден Шәкәрімнің мәйітін жерлеу үшін сұрап алатын бір жан шықпайды. Жұрт милицияның көзіне түсуге қорқады. НКВД отряды марқұмның мәйітін түйеге теңдеп алып, екі-үш күн қорлап, Бақанас өзенінің орта ағысынан шығысқа қарай, Үшқызыл қонысы тұсындағы Құрқұдық атанған шұңқырға тастап кетеді. НКВД-дан, оның ел ішіндегі жансыздарынан қаймыққан жұрт әуелде қажының мәйітін жерлеуге қорықса, аталған қанды оқиғаға ілесе келген аштық нәубеті қазақ жұртының есін мүлде шығарып жіберіпті. Аштық пен індеттен аман қалған ел қайтадан ес жиып, бас құраған кезде де Шәкәрімнің сүйегін іздейтін, оны жер бесігіне бөлеуге білек сыбанып кіріскен жан шықпапты. Бұрынғыларды білетіндер өтіп кеткен, қоғам да, адамдардың санасы да өзгерген.

Шәкәрім ұлдарының көпшілігі әкесінің тағдырын құшады: Ғафур мен Баязит аштық пен азап салдарынан түрмеде, Қабыш соққының, аштықтың зардабын кешіп Шыңғыстаудың ішінде жан тәсілім етіпті. Қытайға кетіп үлгерген Зияттың өзі құрығы ұзын қиянатшыл кеңес билігінің шеңгелінен құтыла алмай, қайғылы қазаға ұшырайды. Ажал тырнағына ілікпегенімен кенжесі Ахат та коммунистік қоғамның «сый-сияпатын» көріп бағыпты. Әкесін атқан бандылар әуелде түрмеге жапса, одан әуірімдеп шығып, Шымкент, Жамбыл өңірлерінде мұғалім болып жүрген оны 1937 жылы «бандының баласы», «қажының ұлы» деген саяси айыппен итжеккенге айдайды. Айдаудан оралып Алматы облысындағы мектептерде қызмет атқарады. Тек 1958 жылы күзде Шәкәрім Құдайбердіұлының ақталғаны туралы СССР КГБ-сының прокуроры қол қойған шешімінен кейін ғана кең тыныс алып, еңсесін тіктеген ол әкесінің шығармаларын ашық жинауға кіріседі.

Құрқұдықта жатқан қажының сүйегін 1961 жылы өз қолымен жинап алып, Абай мен Оспанның мүрдесі жатқан Жидебайдағы зиратқа жерлейді.

«Зұлымдық империясының» (Р.Рейган) барлық зорлық-зомбылығын бастан кешкен Ахат Шәкәрімұлы тек 1968 жылы, 68 жасында туған өңіріне оралып, 1984 жылға, яғни ғұмырының соңына дейін Абайдың Жидебайдағы музей үйінің директоры болады. Өзіне топырақ осы жерден, қолымен арулап қойған әкесінің жанынан бұйырыпты.

Әлқисса, Құрқұдықтағы, қажының сүйегі 30 жыл сақталған киелі жерге тағзым етіп, Шәкәрімнің аруағына

дұға бағыштап, Қарауылға жол тарттық. Екі аралық 70 шақырымдық жер және түске дейінгі сапарымызға қарағанда жол жеңіл деп еді бастаушыларымыз. Бізге олай көрінбеді. Табаны сулы өзе́ктер, қия беткейлер, күре жолдарға үйренгендердің жанын түршіктіретін қыры пышақтай тастар мұнда да мол екен. Жол да ұзарып кеткендей, кемі жүз шақырым бар сияқты. Бірақ, Мұхаңның «Абай жолында» айтатындай, «ләиллах илла алламен» жол есептейтін Жұман сияқты аталары бар ауылдың адамдарымен сөз таластыра аламыз ба? Еріксіз көруге, көнуге тура келді.

4. Жидебай

Ымырт үйіріле таңертең өзіміз Шыңғыстың ішіне аттанған Көкбай аулына келіп, мұнда көп бөгелмей Қарауыл, Жидебай арқылы Кеңгірбай бидің кесенесіне жеткенімізде тұн қараңғылығы қоюланған еді. Жергілікті ел Би ата атандырған Кеңгірбай Тобықты ішінде ғана емес, іргелес отырған Уақ, Керей, Найман тайпасының Матайына да сыйлы, ықпалды рубасы ақсақал болған дүр. Әрине, Мұханның «Абай жолы» мен «Еңлік – Кебек» трагедиясы арқылы бидің жағымсыз бейнесі қалыптасқаны осы туындылармен таныс оқырманға аян. Бірақ, қаншалық классикалық еңбек болғанымен, Ресейдің отарлық пиғылын дәріптеген қоғамның ыңғайымен жазылған шығармалар болғандықтан, қазақтың ұлттық мүддесіне қызмет жасаған көптеген тұлғалар оларда ұнамсыз болып көрсетілгенін жұрт түсінер деп ойлаймыз.

Кеңгірбай Жігітекұлының өмір сүрген кезеңі туралы деректер әртүрлі: 1720/23 – 1808 немесе 1730 – 1815, зиратындағы тақтада 1735 – 1825 жылдар (және Жандосұлы) деп көрсетілген. Анығы, жоңғар шапқыншылығынан «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама» сүргініне ұшыраған Орта Жүз тайпалары Сарыарқаға қоныс аударып, Ұлытау маңында көшіп-қонып жүргенде, Кеңгір өзені бойында дүниеге келіпті. Ер жете келе шешендік қабілетімен, әділ байламымен ру көсеміне айналып, Тобықтының биі атанған ол елін Шыңғыстың терісігі мен түстігіне орналастырып, кезінде сыртқы жауға (тіпті Ресей отаршыларына да), ішкі дауға бермегені жайлы ел аузында ертегіге бергісіз әңгіме де, аңыз-әпсана да көп. Кеңгірбай жасы сексеннен асқанда Тобықтының билігін Абайдың үлкен әкесі Өскенбай биге табыстап, бақыына алаңсыз аттанған көрінеді. Мүрдесі Жидебай қорығына, Қарауыл өзенінің жайылмасы жанындағы төбеге жерленіпті. Зираты әуелде қандай болғанын Шағжан айта алмады. Қазіргі

кесене осыдан екі ғасыр бұрын жасаған шеберлердің қолынан шыққан жұмыс емес, кейінгі дәуірдің жемісі екені көрініп тұр.

Би ата кесенесі жанында қонақүй, асхана, шырақшының баспанасы, т.б. шаруашылық құрылыстары бар екен. Қонақүй бөлмелері кең болғандықтан және суық жел түнде күшейе түскендіктен бәріміз үйге қондық. Кешті бос өткізбей, Жексен бастаған қыз-жігіттер Айтағаң арнайы сатып алып, құрбандыққа шалған тоқтыны сойды. Әсіресе, Жекен ерекше еңбек сіңірді. Басты өзі үйтіп, ішек-қарын аршыған Майраға, асханадағы Светлана мен Әйгерімге (мұнда келгендер ас-суын өздері әзірлеп, ыдыс-аяқты жуып, жинап кетеді екен) жәрдемдесіп, барлық ұйымдастыру жұмыстарына басшылық жасады. Тіпті, қуырдақ пен өзбек ағайындардан ауысқан «дәмләме» деген тамақты да пісіріп үлгеріпті. Біз таңертең «дайын асқа тік қасық» болдық.

Кеңгірбай бидің зираты басында құран оқылғаннан кейін Жидебайдағы Абай музейіне бет түзедік. Жол – 6 шақырым. Бірақ, Қазақстанның көпшілік жеріндегідей мұнда да тозығы жетіп тұр, «Абай жолындағы» Иіс кемпірдің үйі сияқты шұрық тесік. Сағат онның кезінде музейге кірдік. Абайдың соңғы оншақты жыл ғұмыры өткен, оған дейін інісі Оспанның құт мекені болған қасиетті қоныс. Арамызда мұны ертеректе көргендер де, бірінші рет жолы түсіп тұрғандар да бар. Музей директоры орнында болмаса да, қызметкерлері жолбасшылық жасады. Қазақтың салтанатты тұрмысының сәтті сақталған бір үзігі сияқты жәдігерлер көздің жүзін алады. Кезінде Абай, оның жақындары тұтынған бұйымдар осында өткен ұлы оқиғалардың ұлағатты кеңестердің үнсіз куәсі іспетті: бүгінгі өркениеттің «салқыны» тимеген, қазақ шеберлері қолымен жасаған қазан-ошақ, келі-келсап, күбі, т.б. тұрмыстық заттар мен қамшы, ер-тұрман, құс мылтық тәрізді құралдар, музыкалық аспаптардан домбыра мен қобыз, үстел ойындарынан дойбы мен тоғызқұмалақ қойылған. Ерекшелік тек Абайдың жұмыс бөлмесінде ғана сияқты, оның төріне осы күнгіден аумайтын жазу үстелі, оның үстінде білте шам мен май шам, қарсы алдында арқалы сырмақ. Оған кіре берістегі, орындық, бақыына бөселген бөлменің ортасында жер үстел, оң жағында ағаш төсек тұр. Қабырғадағы тақыр кілемнің жоғарғы жағына Абайдың Ділдәдан туған ұлдары Ақылбай, Әбдірахман, Мағауияның суреттері ілініпті. Музей қызметкерлері ағаш төсек те, оның аяқ жағындағы құман мен леген де Ділдәға тиесілі мүлік

екенін айтты. Тағы бір жасаулы бөлменің бұрышына, тұғырға қойылған ер-тұрман ақынның екінші әйелі Әйгерімдікі деп жазылыпты Жидебайдағы музей мен мавзолейден түсірілген суреттер жинағында. Дегенмен, тоқалына ренжіген Абай өмірінің екінші жартысында Әйгеріммен байланысын үзді, Еркежанға үйленген соң ең сүйікті жары сол болды деген көсемі Әлихан Бөкейсын үзді, бұл ер-тұрман Еркежанға тиесілі болуы да мүмкін-ау деп ойлаймыз.

Музей қызметкерлері жиналған соң автокеруен мүшелері осы сапарға шығарда жоспарлаған міндеттерінің бірін атқаруға кірісті. Ол – Жидебайдағы музейге ұлт көсемі Әлихан Бөкейсын шығармаларының толық жинағын – 15 том кітап сыйлау еді.

– Абай жалғыз қазақ емес, адамзат тарихындағы ең ұлы тұлғалардың бірі болса, Әлихан оның ақындығын, данышпандығын тұңғыш мойындаған ерен қайраткер. Бірақ, бүгінгі таңда Абайдың ұлылығын теріске шығарумен шектелмей, оның мына жалғанда жасағанына күмән келтіретін ғалым-сымақ пайда болды. Ол шолақ ақылымен Абайдың барлық шығармасын Әлихан бастаған Алаш арыстары жазып, өмірде болмаған адамнан ақын шығарды деп жар салды, – деді топ жетекшісі Айтқожа ағамыз, Әлекең еңбектерінің толық жинағын ұсына тұрып. – Абай 1904 жылы қайтыс болды, Әлихан 1937 жылы атылды. Яғни, Әлихан Абайдан соң 33 жыл өмір сүрді. Бұл – ақынның бүкіл мұрасын өз атына ауыстырып алуға толық жететін уақыт. Әлихан неге олай істемеді? Өйткені, Абайдың өлеңдері мен қарасөздері тек өзіне ғана тиесілі және олардың алды Әлихан саясатқа араласқанға дейін жарыққа шыққан. Жалған да ұшқары пікір айтып, шырық бұзған бүгінгі кемақылдардың

аузын Әлиханның өзі-ақ жауып, тарихты өрескел бұрмалауға жол бермес еді. Әлихан – Абайдың идеялас шәкірті және оның ой-пікірін жүзеге асыру үшін күрескен тұлға. Сондықтан, ұлт көсемінің кітаптары Абайдың ата қонысындағы музейге лайықты сыйлық болады деп ойлаймын.

Айтағадан кейін осы жолдардың авторы қазақтың ұлы биі Қаздауысты Қазыбектің туғанына 350 жыл толуына орай жарыққа шыққан, Абайдың нағашы және қайын жұрты болып табылатын өңірдің болмысы мен тарихы туралы сыр шертетін «Қу – Балқантау» энциклопедиясын тарту етті.

Жидебайдағы сапарымыз «Абай – Шәкәрім» мемориалдық кесенесінде жалғасты. Қазақ әдебиеті алыбының туғанына 150 жыл толатын мерейтойы қарсаңында кешенді салуға республикалық байқау жарияланып, 1991 жылы наурызда өткен конкурста оған қатысқан алты ұжым арасынан архитектор Бек Ыбыраевтың авторлық тобы жеңімпаз болып шықты. Экономикадағы тоқырау салдарынан құрылысы 1996 жылы ғана толық аяқталған заманауи сәулет өнерінің ескерткіші көшпелілер мәдениеті үлгісінде, қазақ халқының космогониялық танымы негізінде салынған. Мавзолейден Орта Азияға тән сәулет өнерінің, атап айтқанда Самарқандағы Гөр-Өмір мен Ағрадағы Тәж Махал кесенелерінің ықпалы байқалады. Еуразияның кіндік ортасындағы ұлы даламен үйлескен кесене тұтастығын биіктігі 5, ұзындығы 200, ені 60 метр тұғыр қамтамасыз етеді.

Ермек БАЛТАШҰЛЫ, ҚР Журналистер одағы және Журналистер конгресінің сыйлықтарының лауреаты, ҚР Мәдениет қайраткері

(Жалғасы бар)

Директор – Құрманғазы ӨТЕБАЙ, Редактор – Гүлбаршын ЖҰМАХАНОВА Тіркеу куәлігі № 17617-Г (Қазақстан Республикасы ақпарат және коммуникациялар министрлігі 26.03.2019 ж. берген)			Меншік иесі: «Аудандық «Абай-Ақиқат» газетінің редакциясы» ЖШС Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді.	Опубликованные материалы не всегда отражают точку зрения редакции. Ответственность за содержание рекламного текста несут сами рекламодатели.
Жарнамалар мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауап береді.			Газетте жарияланған материалды сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.	При использовании материалов в СМИ ссылка на «Абай-Ақиқат» обязательна.
Хат жазып, хабарласыңыз. Мекен-жайымыз: Қарағанды облысы, Абай қаласы, 3 ықшам аудан, №43 үй. Телефон (Whatsapp), 8-(775)-5483523, эл. пошта: otebay-k@mail.ru			Пишите, звоните. Наш адрес: Карагандинская область, город Абай, 3 мкрн, д. 43. Телефон (Whatsapp), 8-(775)-5483523 эл. почта: otebay-k@mail.ru	Газет редакцияда төріліп, бөттеліп, «Арқо» ЖШС баспаханасында басылды: Қарағанды қаласы, Сәтбаев көшесі 15. Аптасына 1 рет шығады Таралымы 2000 дана. Тапсырыс 1. Көлемі 4 баспа табақ